

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 5. Utrùm ea quæ deducuntur ex principiis revelatis, sint in objecto materiali fidei, & possint ac debeant credi fide divina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

nes & traditiones divinas ad aliqua objecta particularia, pertinentia ad corpus & substantiam fidei, explicite credenda, & indubitata fide tenenda post hanc explanationem vel extensionem factam ab Ecclesia, cui in ejusmodi explanationibus vel extensionibus Spiritus sanctus assistit infallibiliter.

Obj. Ex S. Thoma hic q. 1. a. 10. ad 1. *In doctrina Christi & Apostolorum veritas fidei est sufficienter explicata.* Ergo à tempore Christi & Apostolorum, articuli fidei nequidem secundum quid creverunt per explanationem vel extensionem revelationum & traditionum divinarum. *R.* neg. conf. Nam ut Christus & Apostoli dicantur sufficienter explicasse veritates fidei, necesse non est ut tunc veritates fidei generales extenderint ad omnia objecta particularia, ad quæ eas postea extendi oportuit; sed satis est quod tunc veritates illas generales discrete tradiderint, & simul docuerint Ecclesiam infallibilem esse in suis explanationibus & extensionibus, & sic tradiderint certam regulam, quæ cetera ceterò possent cognosci: quod utrumque præstiterunt, ideoque rectè dicuntur veritates fidei sufficienter explicasse.

Dices 1. Ad dignitatem Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ pertinuit, ut omnes veritates fidei explicite cognoscerent. *Resp.* Ad dignitatem Apostolorum & primitivæ Ecclesiæ pertinuit, ut explicite cognoscerent omnes fidei veritates, quarum explicata cognitio ad bonum illorum statum necessaria erat; cuiusmodi non fuit cognitio aliquorum, ad quæ successu temporis extendi & applicari oportuit revelationes generales, propter insurgentes controversias vel hæreses.

Dices 2. Non expedit, ut Ecclesia potestatem habeat condendi novos articulos fidei, & onus fidei novum imponendi fidelibus; quasi veritates fidei à Christo & Apostolis traditæ non sufficiant. *R.* non expedit, ut Ecclesia potestatem habeat condendi novos simpliciter articulos fidei, proindeque Ecclesiam talem potestatem non habere: at expedit ut Ecclesia habeat, unde & habet potestatem condendi novos secundum quid articulos, revelationes, & traditiones divinas statuendo, explicando, & applicando ad objecta particularia, quibus conveniunt; quia hoc necessarium est ad vitandos errores, ad extirpandas hæreses, & dirimendas fidei controversias, ut supra dictum est.

Dices 3. Joan. cap. 16. dicitur: *Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* *R.* Spiritum sanctum docuisse Apostolos omnes fidei veritates, quatenus docuit illos omnes veritates fidei generales, & simul se per infallibilem assistentiam adfuturum Ecclesiæ in veritatum illarum generalium explanationibus & determinationibus ab ea faciendis successu temporis, ad extirpandas hæreses & controversias dirimendas; illas tamen explanationes & determinationes veritatum generalium ab Ecclesia successu temporis faciendas non docuit eos, quia hoc minime necessarium fuit ad convenientem eorum & Ecclesiæ primitivæ statum; & quamvis supponeretur eos docuisse, ipsi certissime dicendi essent non illas docuisse primos fideles: quis enim dixerit Apostolos docuisse primos fideles v.g. Concilium Tridentinum sæculo decimo sexto habendum, fore Oecumenicum Concilium? quod tamen nunc pertinet ad corpus & substantiam fidei, & fide indubitata ac divina tenendum est. Omnis enim fidei regula, quale est omne Concilium Oecumenicum, fide indubitata ac divina teneri debet, & ad corpus ac substantiam fidei pertinet.

Dices 4. Concilium Tridentinum sess. 4. decreto 1. dicit omnem salutarem doctrinam, & morum disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos usque pervenerunt; eodemque loco vocat Evangelium fontem omnis veræ & salutis doctrinæ, & morum disciplinæ.

R. ita loqui, & rectè loqui Concilium, quia in

libris canonicis, & traditionibus non scriptis, continentur veritates generales, quæ sub se particulares omnes complectuntur, & simul commendatur auctoritas & infallibilitas Ecclesiæ in explicandis vel applicandis veritatibus illis generalibus; item continentur principia morum generalia, & simul commendatur auctoritas & infallibilitas Ecclesiæ in applicandis illis principiis, & statuendo de moribus. Unde fit ut omnis salutis veritas, & morum disciplina contineatur explicite vel implicite in libris Canonicis, & traditionibus non scriptis, sive in doctrina Christi & Apostolorum, tam scripta, quam non scripta.

Similiter Concilium rectè vocat Evangelium fontem omnis veræ ac salutis doctrinæ, & morum disciplinæ; quia commendat traditiones non scriptas, & infallibilitatem Ecclesiæ in explicandis vel applicandis veritatibus & principiis morum generalibus, quæ partim in Evangelio, partim in Traditionibus non scriptis continentur. Unde omnis salutis doctrina, & morum disciplina merito attribuitur Evangelio, velut fonti, ex quo derivantur; quamvis re ipsa non habeatur explicite omnis salutis veritas & morum disciplina sine explanationibus & applicationibus ab Ecclesia factis.

ARTICULUS V.

Utrum ea, quæ deducuntur ex principiis revelatis, sint in objecto materiali fidei, & possint ac debeant credi fide divina.

RESPONSIO I.

Conclusio legitime deducta ex duabus præmissis credibiliter revelatis, potest credi fide divina.

Prob. Nam habet omnia requisita ad hoc ut possit credi fide divina. Ergo, &c. *Prob. ant.* 1. Est revelata etiam formaliter, quamvis confusè & implicite. 2. Est revelata credibiliter. 3. Est sufficienter proposita ut revelata. Ergo, &c.

Prob. 1. pars ant. Conclusio legitime deducta ex duabus præmissis, est de conceptu integro & adæquato præmissarum illarum, ex quibus legitime deducitur, ut ostendi potest facili inductione. Hinc posito assensu præmissarum, assensus conclusionis legitime ex illis deductæ necessarius est saltem necessitate specificationis. Ergo conclusio legitime deducta ex duabus præmissis, continetur in illis formaliter, quamvis confusè & implicite, & consequenter est revelata etiam formaliter, quamvis confusè & implicite, si duæ illæ præmissæ sunt formaliter revelatæ.

Prob. 2. pars ant. Nam, ut supponitur, duæ præmissæ, ex quibus conclusio deducitur, sunt revelatæ credibiliter. Ergo & ipsa conclusio est credibiliter revelata; cum una & eadem sit conclusionis & præmissarum revelatio.

Prob. 3. pars ant. Nam hoc ipso, quod conclusio legitime deducitur ex duabus præmissis revelatis, sufficienter ostenditur esse de conceptu integro & adæquato præmissarum revelatarum, atque ita esse de integro & adæquato sensu revelationis; & consequenter sufficienter ostenditur & proponitur ut revelata etiam formaliter, licet confusè & implicite.

Conclusio igitur legitime deducta ex duabus præmissis formaliter revelatis, habet omnia requisita ad hoc ut possit credi fide divina. Talis est conclusio hujus syllogismi: Deus creavit mundum. Christus est Deus. Ergo Christus creavit mundum. Et istius: Omnes Apostoli acceperunt Spiritum sanctum. Petrus fuit Apostolus. Ergo Petrus accepit Spiritum sanctum. Quæ conclusiones proculdubio credi possunt fide divina, & appetitive certissime propter revelationem, in qua formaliter, quamvis confusè & implicite continentur, & contineri sufficienter deprehenduntur per legitimam illarum ex præmissis credibiliter revelatis illationem.

RES-

RESPONSIO II.

Conclusio legitime deducta ex maiore universali revelata credibiliter, & minore non revelata, sed certa certitudine metaphysica, vel physica, potest credi fide divina.

Prob. Nam talis conclusio habet omnia requisita, ut accedente imperio voluntatis, fide divina credatur. Ergo, &c. *Prob. ant.* 1. enim est revelata formaliter implicite. 2. Est revelata credibiliter. 3. Est sufficienter propofita, ut revelata credibiliter. Ergo, &c.

Prob. ant. quoad 1. partem. Nam conclusio, quae legitime deducitur ex maiore universali, est de integro & adequato conceptu illius. Ergo conclusio, quae legitime deducitur ex maiore universali revelata, est de integro & adequato sensu revelationis, qua maior illa revelatur. Ergo hoc ipso quod maior universalis est formaliter explicite revelata, simul & indivisibiliter, conclusio, quae ex illa maiore legitime deducitur, est revelata formaliter implicite.

Prob. 2. pars ant. Nam, ut supponitur, maior universalis revelata est credibiliter. Ergo & conclusio, quae ex illa legitime deducitur: nam revelatio maioris universalis est revelatio conclusionis, legitime ex illa deducta, ut probatum est.

Prob. 3. pars ant. Hoc ipso quod conclusio legitime deducitur ex maiore universali revelata, ostenditur esse revelata formaliter implicite: nam ostenditur contineri sub illa, & esse de illius integro & adequato conceptu, proindeque esse de integro & adequato sensu revelationis. Ergo hoc ipso quod conclusio legitime deducitur ex maiore universali revelata, per minorem certam metaphysicè vel physicè, certo ostenditur certitudine metaphysica vel physica, esse revelata formaliter implicite, & consequenter sufficientissime ostenditur & proponitur ut revelata formaliter implicite, & quidem per revelationem credibilem, supposito quod maior universalis sit revelata credibiliter.

Conclusio igitur legitime deducta ex maiore universali revelata credibiliter, per minorem certam metaphysicè vel physicè, habet omnia requisita ad hoc, ut accedente imperio voluntatis, fide divina credatur, ac proinde potest credi fide divina. Hinc quilibet nostrum potest fide divina credere se aliquando moriturum: nam quilibet nostrum potest sic argumentari: Omnis homo est mortalis. Ego sum homo. Ergo ego sum mortalis: in quo syllogismo maior est universalis, & formaliter explicite revelata credibiliter, Hebr. cap. 9. verbis illis: *Statutum est omnibus hominibus semel mori*. Minor vero est certa physicè. Similiter, qui legitime baptizavit infantem, potest fide divina credere infantem illum esse in statu gratiae; & si infans statim moriatur post baptismum, potest fide divina credere illum esse salvatum; quod etiam potest, etsi infans non statim post acceptum baptismum moriatur, modo moriatur ante usum rationis. Item qui sibi conscius est peccati mortalis, potest fide divina credere se esse privatum gratia sanctificante, & si moriatur impoenitens, supplicii aeterni addicendum.

Obj. 1. Idem iudicium esto de omnibus aliis syllogismis, quorum conclusio dicitur posse credi fide divina, ac de isto: Omnis homo est mortalis. Petrus est homo. Ergo Petrus est mortalis. Atqui in isto syllogismo, conclusio non potest credi fide divina. Ergo, &c. *Nego min. Probabis.* In isto syllogismo minor non potest credi fide divina: non enim est revelata. Ergo nec conclusio: nam conclusio sequitur debiliorem praemissam. *R. neg. conf. Ad prob. dist.* Conclusio sequitur debiliorem praemissam, si sumatur formaliter, hoc est, prout deducitur ex praemissis, & illis ut artificiosè dispositis, tanquam motivo assentiendi innititur, C. Si sumatur materialiter tantum, hoc est, non prout deducitur ex praemissis, & propter illas creditur, sed solum ut per illas sufficienter ostenditur esse revelata credibiliter, N.

Itaque conclusio in allato syllogismo potest sumi dupliciter. 1. formaliter, & prout deducitur ex praemissis.

Simonet Theol. Tom. II.

sis, artificiosè dispositis, & sic sumpta non potest credi fide divina quia sic sumpta creditur solum propter ipsas praemissas artificiosè dispositas, & sic connexas cum ejus veritate. 2. Materialiter, & prout immediate subjacet revelationi credibili, ipsi per praemissas evidenter applicatae, & sic potest credi fide divina, potest enim intellectus ex imperio voluntatis illi assentiri assensu appetitativo certissimo propter revelationem credibilem, cui immediate subjacere evidenter per praemissas cognoscitur, cum ad hoc nihil desit requisitum. Immediate autem subjacere revelationi credibili evidenter cognoscitur per praemissas, hoc ipso, quod per minorem particularem evidenter evidenter deducitur ex maiore universali revelata credibiliter: nam hoc ipso evidenter cognoscitur esse formaliter implicite revelata in maiore, & consequenter immediate subjacere revelationi, qua maior est revelata credibiliter.

Dices. Gratis dicitur conclusionem in allato syllogismo esse revelatam formaliter implicite in maiore revelata. *R. neg. Probabis.* Cum Deus revelavit omnem hominem esse mortalem, non revelavit Petrum esse hominem. Ergo nequidem implicite revelavit illum esse mortalem. *R. neg. confeq.* Nam ad hoc ut Deus revelando omnem hominem esse mortalem, revelaret implicite Petrum esse mortalem, sufficit quod Petrus sit homo, quia hoc ipso quod Petrus est homo, haec propositio, Petrus est mortalis, continetur formaliter implicite in illa, Omnis homo est mortalis; & consequenter hoc ipso quod Petrus est homo, qui dicit, Omnis homo est mortalis, dicit formaliter implicite, Petrus est mortalis.

Amplius. Hoc ipso quod Petrus est homo, participat rationem communem, significatam per subjectum hujus propositionis, Omnis homo est mortalis. Ergo hoc ipso quod Petrus est homo, subjectum hujus propositionis, Omnis homo est mortalis, supponit pro Petro, proindeque Petrus continetur formaliter implicite in hac propositione, Omnis homo est mortalis. Nam propositio universalis continet formaliter implicite omnia singularia, quae participant rationem communem, significatam per ejus subjectum, & pro quibus proinde subjectum ejus supponit. Ergo hoc ipso quod Petrus est homo, de eo formaliter implicite affirmatur quod sit mortalis, cum dicitur, Omnis homo est mortalis. Quod praesertim verum est respectu Dei, qui cum dicit omnem hominem esse mortalem, actu cogitat de omnibus singularibus, pro quibus supponit subjectum propositionis.

Instabis. Conclusio in allato syllogismo non sequitur per se & immediate ex maiore revelata, sed solum mediate & per accidens, ratione scilicet minoris particularis, naturaliter cognita. Ergo conclusio in allato syllogismo non est magis revelata, quam minor illa particularis. *R. conclusionem in allato syllogismo non deduci ex maiore revelata, nisi mediante minore particulari, sed deduci per se, & contineri formaliter immediate in maiore revelata, & hanc continentiam evidenter apparere per minorem particularem, qua mediante, conclusio ex maiore revelata deducitur per se; sicque per minorem particularem subsumptam evidenter apparere conclusionem in allato syllogismo esse revelatam formaliter implicite in maiore revelata. Unde neg. confeq.*

Instabis. Conclusio in allato syllogismo non potest participare esse revelatum, nisi per minorem particularem subsumptam. Ergo conclusio non est magis revelata, quam minor particularis subsumpta. *R. neg. ant.* Nam conclusio in allato syllogismo participat esse revelatum hoc ipso, quod continetur formaliter implicite in maiore revelata: hoc ipso enim est de integro & adequato sensu revelationis, qua maior revelata est; quamvis hoc non cognoscatur evidenter, nisi per minorem particularem subsumptam, cujus totum munus est applicare conclusioni revelationem majoris relatè ad nos, hoc est, nobis evidenter ostendere conclusionem esse formaliter implicite

L 2 reve-

revelatam in maiore revelata; proindeque prudenter credi posse assensu super omnia firmo propter revelationem maioris.

RESPONSIO III.

Conclusio legitimè deducta ex maiore universali revelata credibiliter, & minore non revelata, sed evidente evidentiā magna morali absoluta, & respectu omnium excludente omnem prudentem dubitationem, est in objecto materiali fidei respectu omnium, & potest ab omnibus credi fide divina.

Prob. Nam 1. talis conclusio est revelata formaliter implicite in maiore universali revelata credibiliter. 2. Quod ita sit revelata, evidens est evidentiā magna morali absoluta, & respectu omnium excludente omnem prudentem formidinem, & consequenter est etiam respectu omnium sufficientissime explicata & proposita, ut revelata formaliter implicite in maiore revelata credibiliter. Ergo habet etiam respectu omnium quicquid requiritur ut possit credi fide divina, Ergo, &c. Hinc ab omnibus sufficienter instructis potest & debet fide divina credi Ecclesiam Romanam esse veram Ecclesiam; quia ex una parte credibiliter revelatum est Ecclesiam illam esse veram Ecclesiam, quæ est una, sancta, catholica, & apostolica; & ex altera parte evidens est evidentiā magna morali, characteres ipsos soli Ecclesiæ Romanæ convenire.

Obj. Adultus suscipiens baptismum, non potest credere fide divina se justificatum esse; quamvis credibiliter revelatum sit omnibus baptismum debite suscipientibus gratiam conferri, & evidentiā moralem habeat se baptismum cum dispositionibus requisitis suscepisse. Ergo, &c. R. adultum illum non habere evidentiā illam magnam moralem, de qua loquimur, & quæ sufficit ad excludendam omnem prudentem formidinem de opposito: potest enim prudenter dubitare de valore vel effectu sui baptismi, & prudenter dicere: Fortasse baptismum non suscepit, aut inutiliter suscepit; potest, inquam, propter hanc rationem generalem, quod, quamvis rarissime, contingat baptismum invalide conferri ob defectum intentionis in ministro, aut sine effectu suscipi ob defectum dispositionum in suscipiente, ipso non advertente.

Porro quia non habet rationem ullam particularem, propter quam possit prudenter dubitare de valore sui baptismi, & ita non potest prudenter dubitare de valore sui baptismi, quantum requiritur ad prudentem illius iterationem, etiam sub conditione; habet quidem certitudinem de valore baptismi sui moralem aliquam & late dictam, per quam excluditur omnis anxietas animi circa valorem baptismi, & ejus iteratio etiam sub conditione illicita redditur, sed non habet certitudinem, per quam revelatio maioris revelatæ possit sufficienter applicare conclusioni, quæ ex illa maiore deducitur, ad hoc ut possit fide divina credi; cum non obstante illa, quam habet, certitudine, prudenter dubitetur, quod conclusio contingatur in maiore revelata.

RESPONSIO IV.

Conclusio legitimè deducta ex maiore universali omnino certa, licet non revelata, & ex minore omnino absolute revelata credibiliter, fide divina credi potest.

Prob. Illud potest credi fide divina, quod potest credi propter revelationem credibilem. Atqui conclusio legitimè deducta, &c. potest credi propter revelationem credibilem. Ergo, &c. *Prob. min.* Illud potest credi propter revelationem credibilem, quod habet necessariam connexionem cum veritate revelationis credibilis, & hanc connexionem habere certissime cognoscitur. Atqui conclusio legitimè deducta, &c. habet necessariam connexionem cum veritate revelationis credibilis, & hanc connexionem habere certissime cognoscitur: nam 1. habet necessariam connexionem cum veritate minoris, quæ omnino absolute revelata est credibiliter, ut supponitur. 2. Hanc cum veritate minoris connexionem

habere certissime cognoscitur per maiorem universalem omnino certam. Ergo, &c.

Hinc fide divina credi potest conclusio hujus syllogismi: Omnis homo est risibilis. Christus est homo. Ergo Christus est risibilis. Item fide divina credi potest conclusio istius: Omnis homo habet voluntatem humanam. Sed Christus est homo. Ergo Christus habet voluntatem humanam: nam in utroque syllogismo conclusio habet necessariam connexionem cum veritate revelationis credibilis: habet enim necessariam connexionem cum veritate minoris revelatæ credibiliter. Præterea, quod habeat necessariam connexionem cum veritate revelationis credibilis, evidens est evidentiā magna morali absoluta: evidens enim est evidentiā magna morali absoluta eam habere necessariam connexionem cum veritate minoris revelatæ credibiliter: nam tam evidens est eam habere connexionem necessariam cum veritate minoris revelatæ, quam est evidens maiorem universalem esse veram. In utroque autem syllogismo maior est evidens evidentiā magna morali absoluta, & respectu omnium sufficiente ad excludendam omnem prudentem formidinem. Ergo in utroque syllogismo conclusio habet omnia requisita, ut possit credi fide divina.

Obj. In hoc syllogismo: Omnis homo est risibilis. Christus est homo. Ergo Christus est risibilis: conclusio non est revelata. Ergo non potest credi fide divina. R. dist. ant. Conclusio non est revelata formaliter & immediate, nequidem implicite, C. ant. Non est revelata virtualiter & mediate. N. ant. Itaque hæc conclusio, Christus est risibilis, non est quidem revelata formaliter & immediate etiam implicite, quia non continetur formaliter implicite in illa propositione universali explicite revelata. At est revelata virtualiter & mediate, mediante scilicet minore syllogismi revelata credibiliter; cum enim habeat necessariam connexionem cum veritate, habet etiam necessariam connexionem cum veritate alicujus revelationis credibilis. Quod autem necessariam habet connexionem cum veritate alicujus revelationis credibilis, tam est dignum assensu super omnia firmo propter revelationem illam, quam si esset revelatum formaliter & immediate, sive implicite, sive etiam explicite, modo omnino certum sit, quod hanc connexionem habeat, proindeque revelatum est virtualiter & æquivalenter; hoc est in ordine ad obtinendum assensum super omnia firmum, habet virtutem revelati formaliter & immediate, eique æquivaler.

Dices. Actus, quo creditur hæc conclusio, Christus est risibilis, non est certior, quam actus quo creditur hæc maior non revelata. Omnis homo est risibilis. Sed actus, quo creditur hæc maior non revelata. Omnis homo est risibilis, non habet certitudinem fidei. Ergo nec actus, quo creditur hæc conclusio, Christus est risibilis, qui proinde non magis est actus fidei divinæ, quam alter. R. dist. maj. Actus quo creditur hæc conclusio &c. quando intellectus assentitur conclusioni propter præmissas artificiosas inter se dispositas, C. maj. Unde tunc actus, quo creditur conclusio, non est, nec potest esse actus fidei divinæ. Quando intellectus assentitur conclusioni propter connexionem necessariam, quam habet cum veritate revelationis, qua una est præmissis revelata est credibiliter, N. majorem: tunc enim actus, quo creditur conclusio, habet certitudinem appetitivè summam, quia tunc voluntas ex pio credulitatis affectu intellectum efficaciter applicat ad assentiendum conclusioni assensu super omnia firmo propter revelationem, tempore autem saltem natura prius sufficienter applicatam conclusioni per evidentem assensum maioris non revelatæ. Tunc ergo actus, quo creditur conclusio, est actus fidei divinæ.

At inquit. Certitudo actus, quo creditur hæc conclusio, Christus est risibilis, etiam propter necessariam connexionem, quam habet cum revelatione minoris revelatæ credibiliter, fundatur in certitudine actus, quo creditur hæc maior non revelata, Omnis homo est risibi-

risibilis. Ergo non potest esse major: nam ædificium non potest esse firmius fundamento. R. neg. ant. Nam certitudo actus, quo creditur hæc conclusio, Christus est risibilis, propter necessariam connexionem, quam habet cum revelatione minoris revelatæ credibiliter, fundatur in sola auctoritate primæ veritatis revelantis, & solum supponit evidentem assensum majoris non revelatæ, ut sufficientem applicationem revelationis ad conclusionem, sine qua applicatione voluntas non posset prudenter imperare intellectui, ut assentiatur conclusioni assensu super omnia firmo propter auctoritatem primæ veritatis revelantis.

RESPONSIO V.

Generaliter omnis conclusio legitimè deducta ex una præmissa absolute revelata credibiliter, & ex altera omnino certa, & consequenter evidente evidentiæ vel metaphisicæ, vel physica, vel magna morali absoluta, est de fide quoad potentiam credendi, imò & quoad credendi obligationem, saltem post definitionem & præceptum Ecclesiæ.

Sequitur ex dictis hætenus. Et verò omnis ejusmodi conclusio est credibiliter revelata vel formaliter implicite, vel saltem virtualiter, & talem esse certum est respectu omnium certitudine excludente omnem prudentem dubitationem. Ergo, &c. Hinc de fide est, & quoad potentiam, & quoad obligationem credendi, quod Christus habeat corpus verum, & non apparens tantum; quod Christus habeat animam rationalem; quod Christus habeat voluntatem humanam; quod omnia & singula mortalia, quorum memoria habetur post diligentem conscientiam discussionem, sint constituenda in Sacramento Pœnitentiæ; quod Ecclesia Romana sit vera Christi Ecclesia, &c.

Item de fide est saltem quoad potentiam credendi pro unoquoque nostrum, quod sit moriturus; quod sit resurrecturus ante extremum iudicium; quod pro ipso Filius Dei descenderit de cœlis, &c. Dixi, saltem quoad potentiam credendi, quia fortè unicuique nostrum sufficit, si confusè credat se moriturum, resurrecturum, pro ipso Filium Dei descendisse de cœlis, &c. credendo scilicet statutum esse omnibus hominibus mori, mortuos omnes resurrecturos ante diem iudicii, Filium Dei pro nobis descendisse de cœlis, ut dicitur in Symbolo, &c.

Item hoc ipso quod de fide est unum è duobus contradictoriis vel contrariis esse verum, quia scilicet credibiliter revelatum est, ut verum; hoc ipso, inquam, de fide est, quod alterum sit falsum, quia hujus falsitas habet necessariam & evidentem connexionem cum veritate revelationis, qua illud credibiliter revelatum est ut verum, & consequenter hoc fide divina credi potest esse falsum propter eandem revelationem, propter quam illud fide divina creditur esse verum.

Quæres. Quid sit sentiendam de conclusione, quæ legitimè deducitur ex una præmissa revelata credibiliter, & altera non revelata, sed verisimili, aut evidente evidentiæ morali magna respectivè.

R. 1. Si altera præmissa, non revelata, sit evidens evidentiæ morali magna respectivè, conclusio est de fide, saltem quoad potentiam credendi, respectu eorum, pro quibus ad credendum fide divina sufficit evidentiæ morali magna respectivè: nam respectu eorum, revelatio, per quam altera præmissa revelata est credibiliter, sufficienter applicatur conclusioni, sufficienterque conclusio proponitur ut credibiliter revelata vel formaliter implicite, si præmissa revelata, sit propositio universalis; vel saltem virtualiter, si præmissa revelata est propositio particularis.

R. 2. Si altera præmissa non revelata, est solum verisimilis, hoc est, nixa aliquo gravi fundamento, sed non habente evidentiæ moralem magnam relativam, nec respectivè excludentem omnem prudentem dubitationem, tunc conclusio non est de fide, etiam quoad potentiam credendi, quia tunc non potest prudenter credi assensu super omnia firmo propter revelationem præmissæ revelatæ credibiliter, in qua tamen revela-

Simonnet Theol. Tom. II.

tione implicite contineri vel cum ea connexam esse supponimus; non potest, inquam, propter defectum sufficientis applicationis; quia videlicet non constat sufficienter illam contineri formaliter implicite in præmissa revelata, aut cum ejus veritate necessariam habere connexionem. Tunc igitur conclusio est verisimiliter de fide quoad se, hoc est, tunc solum verisimile est quod conclusio participet rationem formalem fidei divinæ. Unde qui verisimiliter negant hanc conclusionem esse de fide, aut esse ullo modo revelatam, non sunt hæretici nequidem materialiter.

DISPUTATIO III.

De Actu interno fidei.

ARTICULUS I.

Utrum actus fidei divina sit certus, & quanta sit ejus certitudo.

NOta. Certitudo formalis, de qua hic agitur, includit duo, infallibilitatem scilicet, & firmitatem actus formaliter asserantis intellectum de veritate objecti. Infallibilitas actus est ejus necessaria conformitas cum objecto; firmitas verò, adhesio ad objectum, excludens omnem actualem dubitationem in eo posita quod actus saltem virtualiter & exercite asserit objectum non posse aliter se habere. Itaque actus certus est actus necessariò conformis objecto, & ita adherens illi, ut excludat omnem actualem dubitationem circa illud. Hinc actus erroneus non est certus, quantumvis firmiter adhæreat objecto ut vero, quia non est conformis, & multo minus necessariò conformis est objecto. Hinc etiam actus opinativus, quo quis credit Deum existere, non est certus, licet sit necessariò verus, & tanta necessitate verus, quanta Deus existit, quia non sic adheret objecto suo, ut sit impossibilis eum omni actuali dubitatione.

Nota iterum. Certitudo formalis non consistit in indivisibili, sed admittit magis & minus tum ex parte infallibilitatis, tum ex parte adhesionis ad objectum. Nam 1. infallibilitas actus eo major est, quo sunt plura & infallibiliora principia, ex quibus oritur. 2. Firma ad objectum adhesio alia major est intensivè, alia minor. Item alia major est appetitivè, alia minor. Eò autem firma adhesio ad objectum major est appetitivè, quod veritas judicata pluribus aliis veritatibus etiam certis præfertur, quod fit per assensum appetitivè majorem, virtualiter saltem & exercite judicando alias veritates, quantumvis certas & evidentes, potius negandas, aut in dubium revocandas, supposito quod ex imperio voluntatis negari aut in dubium revocari possent, quam veritatem judicatam, quando cum ea pugnare viderentur.

Nota 3. Cum inter veritates aliæ sint per se notæ & evidentes, aliæ verò non, & eatenus obscuræ, quæ intellectui proponuntur tantum per motiva moraliter evidentiæ, firma ad objectum adhesio duplex est, una necessaria, & altera libera. Necessaria oritur ex evidentiæ objecti per se noti, debite apprehensæ, & excludit non solum omnem dubitationem actualem, sed etiam omnem potentiam dubitandi. Libera oritur saltem ex parte à libero nutu voluntatis, prudenter applicantis & determinantis intellectum ad assentiendum objecto ut vero: ita ut per actum suum virtualiter saltem & exercite judicet illud non posse aliter se habere; quæ adhesio, cum sit libera, sic excludit omnem dubitationem actualem, ut relinquat potentiam dubitandi antecedentem, quia relinquit in voluntate potentiam antecedentem non applicandi & determinandi intellectum ad actum impossibilem cum omni dubitatione actuali.

Dixi autem, voluntatis prudenter applicantis, &c. Nam si voluntas imprudenter applicat & determinat

L 3 intel-